

BAK, basis voor actuele kunst

Gevraagd subsidiebedrag

€ 700.000,- per jaar

Bedrag Cultuurnota 2021 – 2024

€ 620.268,- per jaar

Samenvatting aanvraag

BAK, basis voor actuele kunst (BAK) combineert publieke programmering met onderzoek, productie, talentontwikkeling, kennisdeling en presentaties. De praktijk van BAK bevindt zich in het gebied waar de werkvelden van kunst, kennisproductie en maatschappelijke actie elkaar overlappen. De transdisciplinaire projecten worden lokaal vormgegeven en zijn wereldwijd agenderend. BAK verenigt als enige kunstinstituut in Nederland de functies van presentatie-instelling en postacademische instelling. Zij biedt zowel een conceptuele als een fysieke ruimte aan de (artistieke) praktijk van onder meer kunstenaars, wetenschappers, (lokale) partners en hun publieksgroepen. Inhoudelijke uitgangspunten komen zowel tot uiting in thema's en projecten als in de bedrijfsvoering. BAK organiseert tentoonstellingen (in het eigen pand en elders, in samenwerking met partners in binnen- en buitenland), gesprekken, lezingen, conferenties, trainingen, onderzoek, educatie en publicaties. Het beleid van BAK staat de komende jaren in het teken van gezamenlijkheid en gezamenlijkheid, onder het motto How Can We Be More?.

Advies

Artistiek-inhoudelijke kwaliteit

De commissie spreekt van een heldere aanvraag waarin BAK een rijk, artistiek-inhoudelijk programma presenteert. Ze benadrukt dat BAK als enige instelling in Nederland de functies van postacademie en presentatie-instelling verbindt, functies die elkaar voeden en versterken. De commissie noemt deze aanpak interessant, consistent en artistiek sterk. Wel merkt ze op dat de thema's van de programma's door het theoretische karakter vooral gericht lijken te zijn op een specifieke doelgroep. Ze waardeert echter de manier waarop BAK met focusgroepen de verdieping zoekt. De commissie ziet ook dat BAK bewust investeert in de vertaling van de complexe inhoud van het programma naar een breder publiek. Ze merkt op dat er voor het publiek dat de weg naar de instelling vindt en daar de tijd neemt, veel te halen valt. Hoewel de praktijk van BAK door de vaak theoretische benadering niet voor iedereen toegankelijk is, meent de commissie dat de resultaten ervan doorsijpelen in het bredere culturele veld, zowel in Utrecht, als nationaal en internationaal. Bovendien adresseert BAK maatschappelijke thema's niet alleen in het artistieke programma, maar brengt deze ook zelf in praktijk: bijvoorbeeld door aandacht voor werkomstandigheden (BAK was een van initiatiefnemers van de Fair Practice Code) en in het ontwikkelen van een civic practice (een intensieve relatie met makers en bezoekers). Wat betreft diversiteit en inclusie ziet de commissie dat de instelling in het programma How Can We Be More? de komende jaren verder onderzoekt hoe een inclusiever, veelomvattender 'wij' kan worden gerealiseerd.

Artistiek-inhoudelijke kwaliteit: **30 punten**

Betekenis voor de stad

De commissie merkt op dat BAK intensief werkt aan verbindingen met uiteenlopende partners in de stad. Ze waardeert ook de wijze waarop BAK een interessant internationaal netwerk met een stevig lokaal netwerk verbindt. Ze spreekt van een sterk inhoudelijk en academisch netwerk met de Universiteit Utrecht en de HKU. BAK blijft volgens de commissie onderzoeken wat het als kunstinstituut kan betekenen voor het culturele klimaat in de stad. Ze wijst erop dat BAK grote publieksactiviteiten niet schuwt, zoals de betrokkenheid bij de Sint Maarten Parade toont. Bijzonder is volgens haar ook het programma BAK Young Fellows, voor jongeren van 15 tot 19 jaar. Ze vindt het positief dat de instelling de komende periode kiest voor een uitbreiding van het educatieprogramma naar onder meer het mbo, maar had graag meer gelezen over de doelstellingen ervan. Hoewel de commissie begrip heeft voor de lastige opgave om het inhoudelijke programma over te brengen op een breder publiek, mist ze in de aanvraag concrete doelen om de publieksimpact te vergroten. Ze ziet dat BAK vanuit een sterk sociaal bewustzijn opereert, maar vraagt zich af of de organisatie zich voldoende bewust is van de behoeftes van het Utrechtse publiek en van wat er in de stad leeft.

Betekenis voor de stad: **20 punten**

Uitvoerbaarheid

De commissie waardeert de keuze voor een nieuw organisatie-model, dat volgens haar past bij de missie, visie en werkwijze van BAK. Principes van solidariteit en eerlijkheid zijn richtinggevend in opdracht- en werkgeverschap voor BAK. De commissie vindt de financiële afhankelijkheid van de BIS en de gemeente Utrecht echter te groot. De bijdrage uit private fondsen is in verhouding laag. Dit maakt de organisatie volgens de commissie kwetsbaar. Weliswaar verwacht BAK een verdubbeling van eigen inkomsten te realiseren, maar dan nog blijven deze beperkt. De commissie is positief over het bewustzijn van de verschillende codes dat uit de aanvraag spreekt. BAK stond met De Zaak NU aan de wieg van de Fair Practice Code en het salarishuis voor presentatie-instellingen. De commissie merkt op dat ze het positief vindt dat BAK de vrijwilligersvergoeding wil verhogen, maar vraagt zich af of het werken met vrijwilligers als principe past bij het sociale profiel van de organisatie. Daarnaast lijkt de aandacht voor diversiteit en inclusie vooral gericht op programma en partners, en minder op publieksbereik en personeel. Maar bovenal worstelt de commissie met de lage bezoekersaantallen ten opzichte van het hoge gevraagde subsidiebedrag. BAK verwacht bovendien voor 2025 een flinke afname van bezoekerscijfers ten opzichte van 2023, een ontwikkeling die de commissie onvoldoende overtuigend vindt onderbouwd. De commissie mist hier de ambitie om de bezoekersaantallen op peil te houden of slechts lichtjes te laten dalen. Uit de aanvraag wordt ook onvoldoende duidelijk hoeveel Utrechters daadwerkelijk met het programma in aanraking komen.

Uitvoerbaarheid: **10 punten**

Bijdrage culturele ecosysteem

Hoewel de commissie de betekenis van BAK voor de stad in beginsel positief beoordeelt, vindt ze de meerwaarde in relatie tot het culturele ecosysteem als geheel bescheiden. Ze waardeert de positie die BAK nationaal en internationaal binnen de autonome beeldende kunst inneemt, met als enige kunstinstelling in Nederland een combinatie van de functies van presentatie- en postacademische instelling. Maar de commissie meent dat BAK als gevestigde instelling in de stad een grotere en bredere verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van publieksbereik en uitwisseling met andere spelers in het culturele veld. Ze mist in de aanvraag een inhoudelijke uitwerking van deze vraaggerichte, uitreikende en verbindende rol. Ze is er niet van overtuigd dat BAK voldoende weet aan te sluiten bij de behoeftes en interesses van het Utrechtse publiek en bij actuele ontwikkelingen in de stad. Ook gezien het gevraagde bedrag had de commissie van BAK een sterkere uitstraling naar de stad verwacht.

Kijkend naar het geheel van aanvragen in onderlinge samenhang en de vier pijlers zoals nader omschreven in de Cultuurnota – te weten een pluriform aanbod, een inclusieve cultuursector, stimuleren van creatief vermogen en ontwikkelruimte – is de te verwachten bijdrage van BAK aan het culturele ecosysteem volgens de commissie niet van zodanige aard en omvang, dat er reden is voor een hogere score dan het aantal punten zoals hieronder is vermeld.

Bijdrage culturele ecosysteem: **20 punten**

Totaalscore: **80 punten**

Geadviseerd subsidiebedrag: -